

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 3. júlí 2019

26. tölublað | 13. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

ROLEX

OYSTER PERPETUAL
DATEJUST 41

MICHELSEN
ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

Vekja sofandi risa

Grímur Sæmundsen, forstjóri Bláa Lónsins, horfir til þess að hefja útflutning á húðvörum. Hann kallar það að vekja sofandi risa. Fyrirtækið fjárfesti fyrir 13 milljarða á fimm árum í innviðum, þar á meðal fimm stjörnu hóteli. » 6-7

Tíminn hefur unnið með okkur. Nú er vörumerkið margfalt þekktara og sterkara en nokkru sinni fyrr.

Grímur Sæmundsen

»2

Kynnisferðir stefna Isavia og vilja lægri greiðslur

Vilja að greiðslur lækki vegna ákvörðunar ríkisfyrirtækisins um að stöðva tímabundið gjaldtöku á fjarstæðum við Keflavíkurflugvöll. Hafi leitt til mismununar og róskunar á samkeppni.

»4

Lausafjárstaða bankanna í krónum versnar enn

Lausafjäreignir bankanna hafa haldið áfram að dragast saman síðustu mánuði. Forstöðumaður greiningardeildar Arion banka segir hertar kröfur draga úr getu bankanna til þess að auka útlán á sama tíma og hagkerfið þurfi á auknu lánsfé að halda.

»10

Við borðum víst hagvöxt

„Í staðinn fyrir að horfa á hagvöxt sem vandamál er skynsamlegra að líta á kraft tækniframfara og efnahagslífið sem lausn á þeim gríðarlegu áskorunum sem stöðja að,“ segir Konráð S. Guðjónsson, hagfræðingur Viðskiptaráðs, í aðsendri grein.

FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímamantanir í síma:

Optical Studio í Smáralind, 5288500

Optical Studio í Keflavík, 4213811

Optical Studio í Leifsstöð, 4250500

Optical Studio
SMÁRALIND • LEIFSSTÖÐ • KEFLAVÍK

VOLVO XC90 T8 INSCRIPTION AWD

OKKAR SÝN Á LÚXUS NÚ Á SUMARTILBOÐI

Volvo XC90 AWD er skandínávískur lúxus. Rómaður snertiskjárninn, mögnuð sætin, há sætisstaðan og einstök veggmyndin endurspeglar sænska natni við smáatriði. Aflið og myktin ásamt einstöku Volvo öryggi, sýna vel sænska snilli bílahönnuða Volvo.

Sjö sæta • Leðurinnrétting • Vélarhitari með tímastilli
Rafdrifin opnun á afturhlara • Nálægðarskynjari að framan og aftan

390 hestöfl, bensín/rafmagn og sjálfskiptur

Fullt verð með aukabúnaði* 12.897.000 KR.

SUMARTILBOÐ 11.950.000 KR.

KOMDU Í BRIMBORG OG REYNSLUAKTU

*Aukabúnaður í tilboðsbilunum umfram ríkulegan staðalbúnað: Málmlitur, Panorama glerþak og sóllúga, 360° myndavél, varadekk og Edition aukahlutapaki sem innifelur leiðsögugerfi með Íslandskorti, bakkmyndavél, dökkar rúður í farþegarymi, Carplay Smartphone Apple og Android, lykjalaust aðgengi, BLIS myndavél á hliðarumferð, þjófavörn með hreyfiskynjurum og LED aðalljós m/beygjustýringu + stillanleg háu ljósin og dimming á baksýnis- og útspeglum.

Öruggur staður til að vera á

Brimborg Reykjavík
Bíldshöfða 6 · Sími 515 7000

Brimborg Akureyri
Tryggvabraut 5 · Sími 515 7050

volvocars.is

SKRIFSTOFURÝMI TIL LEIGU EITT VERÐ, ALLT INNIFALIÐ

ÁRMÚLI – HÖFÐATORG – AKUREYRI – HAFNARTORG – URÐARHVARF

Allt innifalið

Þú greiðir aðeins eitt verð fyrir allt sem tengist vinnusvæði þínu.

Stækkaðu við þig

Bættu við skrifborðum eftir því sem starfsmönnum fjölgar.

Fullbúnar skrifstofur

Nútímaleg húsgögn og háhraða internettenging fylgja.

5 27 27 87

RegusTM

REGUS.IS

Grímur Sæmundsen, forstjóri Bláa Lónsins, er bjartsýnn á ferðapjónustu á Íslandi en hefur engu að síður áhyggjur af framboði á flugsætum til landsins til skemmri tíma lítið. FRÉTTABLAÐIÐ/VALLI

Skipt um gír eftir hraða uppbyggingu

Bláa Lónið fjárfesti fyrir 13 milljarða króna á fimm árum í innviðum án þess að safna skuldum eða auka hlutafé. Grímur Sæmundsen forstjóri segir að nú verði áhersla lögð á almennan rekstur. Horft er til þess að hefja umfangsmikinn útflutning á húðvörum.

Helgi Vífill
Júliusson
helgivifill@frettabladid.is

Tímamót eru í rekstri Bláa Lónsins. Að baki eru miklar fjárfestingar á tæpum fimm árum og óhemjumikill vöxtur.

Grímur Sæmundsen, stofnandi og forstjóri fyrirtækisins, segir að nú sé verið að breyta um áherslu í rekstrinum. Verið sé að fara úr fjárfestingarfasa í almennan rekstur. Sjónum verði beint að tækifærum til að hagræða og tryggja að uppbygging síðustu ára verði arðbær til framtíðar.

Það vekur athygli að frumkvöðullinn átti litinn hlut í Bláa Lóninu við stofnun og keypti megnið af því sem hann á á árunum 2003-2005. Nánar verður fjallað um það á öðrum stað í viðtalinu.

Bláa Lónið hefur fjárfest fyrir um 93 milljónir evra, jafnvirði 13 milljarða króna, á árunum 2014 til 2018 í innviðum. Meðal helstu fjárfestinga má nefna uppbyggingu fimm stjörnu hótelsins The Retreat sem opnaði fyrir ári, ásamt Retreat Spa og veitingastaðnum Moss, tvöföldun á stærð núverandi baðlóns auk þvottahúss, geymsluhúsnæðis og fjölbýlishúss fyrir starfsmenn í Grindavík.

Þrátt fyrir að fyrirtækið hafi fjárfest ríkulega á umliðnum árum var eiginfjárlutfallið 56 prósent við árslok 2018 en hlutafé var ekki aukið til að standa straum af uppbyggingunni.

„Reksturinn er einkar arðbær. Hagnaðarhlutfall fyrir fjármagnsliði og afskriftir, nam 33 prósentum í fyrra. Það hefur gert okkur kleift að ráðast í þessa uppbyggingu án þess

Psoriasissjúklingar fá frítt í lækningalind

Bláa Lónið starfrækir lækningalind fyrir psoriasissjúklinga þeim að kostnaðarlausu og án opinberra niðurgreiðslna. „Við vorum með samning við Sjúkratryggingar á sínum tíma. Framan af fengum við greiddar um 50 milljónir króna á ári fyrir að veita meðferðarþjónustu sem var langt undir kostnaðarverði. Eins og svo oft hefur verið þurft að skera niður kostnað til heilbrigðisþjónustu og lækka átti greiðsluna til okkar um helming.

Við fengum greiddar 25 milljónir króna í eitt eða tvö ár en þá gekk ég á fund Kristjáns Júliussonar, þáverandi heilbrigðisráðherra, og bauð honum að félagið myndi sinna þessari þjónustu endurgjaldslaut og þannig leggja sitt af mörkum til samfélagsins sem hann tók fagnandi. Við höfum sinnt þessari meðferðarþjónustu endurgjaldslaut síðan,“ segir Grímur. Í fyrra komu 175 sjúklingar í 2.492 skipti.

að safna skuldum. Eftir fjármála-hrunið höfum við lagt áherslu á að vera með mikið eigið fé og sterka lausafjárstöðu,“ segir Grímur.

Það er með ólíkindum að uppbyggingin sé fjármögnuð að mestu með sjóðstreymi.

„Já, það segir meira en mörg orð um arðbærni rekstrarins. Ef við berum t.a.m. rekstur Bláa Lónsins saman við öflug framleiðslufyrirtæki í útflutningi sem skipa sess í hjarta þjóðarinnar er hagnaðarhlutfall þeirra fyrir fjármagnsliði og afskriftir um 15-20 prósent.

Það kemur mörgum á óvart hve fjölþættur rekstur Bláa Lónsins er. Við reukum til dæmis einn stærsta veitingastað landsins sem velti um fjórum milljörðum króna í fyrra. Ég veit ekki um marga veitingastaði sem eru jafn umsvifamiklir og það á einum og sama staðnum en við reukum okkar veitingastaði alla við Bláa Lónið.

Að sama skapi seldum við húðvörur fyrir 1,5 milljarða króna í fyrra sem eitt og sér myndi teljast nokkuð gott.“

Tekjurnar sjöfölduðust 2010-2018

Velta Bláa Lónsins var 123 milljónir evra, jafnvirði 17 milljarða króna, í fyrra. Tekjurnar sjöfölduðust á árunum 2010 til 2018. Fyrirtækið hagnaðist um 26 milljónir evra, jafnvirði 3,7 milljarða króna í fyrra. Hluthafar munu fá 30 milljónir evra eða um 4,3 milljarða króna í arð. Það er næstum því tvöföldun á milli ára en arðgreiðslur námu 16 milljónum evra í fyrra.

Skattspor Bláa Lónsins nam rétt um fimm milljörðum króna á síðasta ári. Það hefur vaxið mikið á síðustu árum en það var til dæmis rúmlega einn milljarður króna árið 2014. Félagið er með hæstu greiðendum opinberra gjalda á Íslandi.

Er verkefnið fram undan að beisla þennan vöxt?

„Það þarf annars vegar að hagræða í rekstri eftir tímabil sem hefur einkennt af miklum vexti og hins vegar að tryggja að uppbyggingin sem ráðist var í skili arðbærum rekstri til framtíðar.

Eins og ég nefndi var hlutfall hagn-

adar fyrir fjármagnsliði 33 prósent í fyrra en það hefur alla jafna verið 38-40 prósent. Stefnt er að því að koma því í sama horf. Við þurfum því að hagræða í rekstrinum.

Um 60 prósent af kostnaði fyrirtækisins eru launagreiðslur og 40 prósent er annar kostnaður. Það eru tækifæri til hagræðingar á öllum sviðum félagsins enda voru áherslur aðrar á þessu mikla vaxtarskeiði.

Starfsmenn voru við lok síðasta árs 874 í 726 stöðugildum frá 42 löndum. Við munum styrkja verkefna sem stuðla að aga í rekstrinum. Við höfum sömuleiðis fjárfest ríkulega í upplýsingatækni og stafrænni þróun. Það mun skila sér í aukinni skilvirkni.“

Grímur segist líta á Bláa Lónið sem 27 ára gamalt frumkvöðlafyrirtæki (e. startup). „Við erum alltaf að þróa reksturinn og skoða nýjar hugmyndir,“ segir hann.

National Geographic útnefndi Bláa Lónið eitt af 25 undrum veraldar vegna einstakrar virkni jarðsjávarins en hann er ríkur af kísli, þörungum og steinefnum. Hann fellur til við vinnslu jarðvarmaorkuvers HS Orku í Svartsengi. Með þessari nýtingu breytir Bláa Lónið því sem áður var skilgreint sem hrakstraumur í verðmætan auðlindastraum.

„Þegar reksturinn fór að ganga vel mátti heyra á fólki að hver sem er hefði getað náð góðum árangri í rekstri á baðstað í þessu umhverfi. Það er mikil einföldun. Það tók okkur langan tíma að átta okkur á þessari einstöku upplifun og virkni jarðsjávarins sem ætti sér engan líka á heimsvísu. Það var þá sem við höfum meðal annars að verðleggja upplifunina miðað við einstök gæði hennar.

Eftir hrun lögðum við aukna

áherslu á ferðapjónustubátt starfsmannar. Fyrir hrun höfðum við gert tilraunir til að fara í útrás með húðvörurnar en urðum að leggja þær áætlanir til hliðar til að geta tekist á við þær aðstæður sem þá sköpuðust. Í því samhengi er rétt að vekja athygli á því að engin fjármálastofnun tapaði krónu á okkur í hruninu.

Áherslan á lækningastarfsemina fór minnkandi en við drögum ekkert af okkur hvað varðar vísindarannsóknir. Margir átta sig ekki á hve mikil vísindastarfsemi er stunduð í Bláa Lóninu en fyrirtækið ver að meðaltali um 20 prósentum af veltu húðvara í rannsóknir og þróun ár hvert. Það er til að auka þekkingu okkar á lífríki jarðsjávarins og til að skapa nýja möguleika hvað varðar þróun húðvaranna okkar.“

Vekja sofandi risa

Þú hefur kallað húðvörurnar sofandi risa.

„Já. Núna er miklu uppbyggingartímabili lokið. Bláa Lónið hefur ávallt haft öflugum starfsmannahópi á að skipa og þessi hópur undir forystu öflugra stjórnenda sinnir nú daglegum rekstri fyrirtækisins. Þetta gerir mér kleift að beina kröftum mínum í að skoða þau tækifæri sem felast í að vekja þennan risa. Við munum til að mynda funda með erlendum ráðgjöfum í dag [mánu- dag] sem eru að greina með hvaða hætti best sé að haga þeirri vinnu.

Tíminn hefur unnið með okkur. Nú er vörumerkið margfalt þekktara og sterkara en nokkru sinni fyrr. Auk þess stöndum við mjög vel að vígi fjárhagslega til að hefja sóknina.“

Hvað fékk ykkur til að trú á tækifærið að þjónusta fágætisferðamenn í ljósi þess að þið hafið fjárfest í

Íslensk netverslun á blússandi siglingu

Svipmynd

Egill Fannar Halldórsson

Svipmynd:

Menntun: Stúdentspróf frá Menntaskólanum við Sund

Störf:

Eigandi Gorilla vöruhúss og ferðaþjónustufyrirtækisins Wake Up Reykjavík

Fjölskylduhagir:

Trúlofaður Tönju Yri sem er viðskiptakona, áhrifavaldur, fegurðardrottning og ég veit ekki hvað og hvað.

Egill Fannar Halldórsson er annar af tveimur stofnendum Gorilla vöruhúss sem tekur á móti vörum, hýsir lager, afgreiðir og dreifir pöntunum fyrir 30 íslenskar netverslanir og heildsölu. Fyrirtækið var stofnað fyrir tæpu ári en það hóf nýlega samstarf við TVG Zimsen í nýju lagerhúsnæði í Vatnagördum.

Hvernig er morgunrúttin þín?

Morgnarnir hjá mér eru alveg heilagir. Ég vakna alla morgna klukkan sex og gef mér um það bil klukkutíma til þess að lesa og borða stóran og prótínrikan morgunmat. Klukkan sjö mæti ég svo í ræktina þar sem ég æfi í 60-90 mínútur og fer í heitan og kaldan pott. Það er ekki hægt að leggja betri grunn að deginum! Eftir æfingu fer ég út að labba með gömlu konuna mína (hundinn Bellu) áður en við fáum okkur svo að borða. Ég mæti síðan niður í Gorilla vöruhús á milli 10 og 10.30.

Hver eru helstu áhugamálin?

Mér finnst alveg æðislegt að ferðast um og skoða heiminn okkar – hvort sem það er hér heima eða erlendis. Ég kann rosalega vel við mig á faraldsfæti, svo vel að ef það væri ekki fyrir hina ástríðuna mína, sem er að reka fyrirtækin okkar hérna heima, þá væri ég líklegast ekki hér, heldur með bakpoka á stanslausu ferðalagi um heiminn.

Hverjar hafa verið helstu áskoranirnar í rekstrinum síðustu mánuði?

Gorilla vöruhús hóf náttúrulega starfsemi fyrir bara rétt tæpu ári svo síðustu 11 mánuðir hafa verið vægast sagt lærdómsríkir. Okkar helsta verkefni hingað til hefur einfaldlega verið að læra inn á þennan bransa og hvernig má hýsa og afgreiða vörur á sem bestan hátt.

Mikið vatn hefur runnið til sjávar á síðustu misserum en meðal ann-

Egill Fannar Halldórsson er annar af stofnendum Gorilla vöruhúss en fyrirtækið hóf starfsemi fyrir tæplega einu ári. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

Núna sjáum við mikil tækifæri fyrir heildverslanir og rótgróin fyrirtæki sem geta sparað mikinn kostnað og einfaldað reksturinn með því að nýta sér miðlægan lager

við opnuðum – en í dag erum við ótrúlega ánægðir með þann mikla árangur sem fyrirtækið hefur náð á þessum stutta tíma.

Hafið þið fundið fyrir vexti í netverslun frá því að fyrirtækið var stofnað?

Alveg pottþétt. Það liggur í augum uppi að netverslun hér heima eins og annars staðar er á blússandi siglingu og allt umhverfi í kringum verslunum og rötgrónum fyrirtækjum sem hafa verið í rekstri í mörg ár.

Okkar aðalverkefni er og hefur alltaf verið að styðja við bakið á þessum verslunum og aðstoða þær við að veita betri þjónustu og vera samkeppnishæfar við erlenda rísa sem eiga mjög stóran hluta af markaðinum hér heima.

Hvernig sjáið þið fyrir ykkur að markaðurinn muni þróast á næstu árum?

Ég held að tíminn einn muni leiða það í ljós hvernig neyslumynstur okkar breytist nákvæmlega. En það er alveg klárt að verslun mun bara halda áfram að færast yfir á net og í snjalltæki – og það á við um allt, alveg sama hvort það eru almennar neysluvörur eins og fatnaður, matvæli, raftæki og þess háttar eða hús-gögn, bílar og dýrari munir.

Fleiri lausnir og ýmsar uppfærslur á þjónustu okkar munu líka 100% líta dagsins ljós en ég held að með þessari þróun muni mjög margir fara sig frá þessu gamla, hefðbundna módeli sem er að reka dýrt verslunar- eða lagerrými, starfsfólk og þess háttar – og nýta sér þess í stað miðlægan vöruafgreiðslulager eins og Gorilla, sem er bæði ódýrara og getur einfaldað reksturinn mjög mikið.

Hvaða tækifæri eru fram undan fyrir Gorilla?

Núna sjáum við einmitt rosalega mikil tækifæri fyrir heildverslanir og rótgróin fyrirtæki sem ég held að geti sparað mikinn kostnað og einfaldað reksturinn hjá sér með því að nýta sér miðlægan lager eins og Gorilla vöruhús. Hingað til höfum við nær eingöngu verið að einbeita okkur að netverslunum en nýlega höfum við tekið inn þó nokkrar heildverslanir með góðum árangri.

Í byrjun sumars tókum við svo höndum saman með TVG Zimsen sem er dótturfélag Eimskips og stærsta flutningsmiðlun landsins. TVG býr yfir mikilli þekkingu hvað varðar bæði dreifingu og vöruhýsingu svo það gefur okkur mikinn byr undir báða vængi. Auk þess höfum við með þessu samstarfi getað boðið viðskiptavinum okkar betri kjör í innflutningi á vörum og hraðari dreifingu innanlands en áður hefur verið í boði. Svo tækifærin eru stór núna og mjög margt gott að gerast.

Afnám hafta og háir vextir geri Ísland að góðum kosti

Fjárfestingastjóri BlueBay Asset Management, eins stærsta sérhæfða skuldabréfastýringarfyrirtækis Evrópu, telur að afléttning fjármagnshafta og háir vextir geri Ísland að aðlaðandi fjárfestingarkosti og býst við því að fleiri erlendir fjárfestar endurnýi kynni sín af landið.

Í nýlegu bréfi fjárfestingastjórans, Marks Dowdings, til fjárfesta er sjónum beint að stöðu íslenska hagkerfisins í kjölfar þess að fjármagnshöftin sem innleidd voru á haustmánuðum ársins 2008 voru nánast að öllu leyti afnumin.

Dowding bendir í bréfinu á að með auknu innflæði fjármagns til landsins og tilheyrandi gengisstyrkingu gæti verðbólga lækkað sem ætti að geta leitt til lægri vaxta.

Á móti geti kröfur verkalýðsfélaga um myndarlegar launahækkunarir ýtt undir verðbólgu og dregið úr líkunum á vaxtalækkunum en fjárfestingastjórinn tekur þó fram að æ fleiri víðurkenni að stilla þurfi

BlueBay segir Ísland freista erlendra fjárfesta. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

launakröfum í hóf þannig að þær verði skynsamlegri.

Eins og greint hefur verið frá í Markaðinum hafa sjóðir á vegum BlueBay Asset Management keypt

ríkisskuldabréf í talsverðum mæli á undanförunum mánuðum. Sjóðastýringarfyrirtækið hóf innreið sína á héraðan skuldabréfamarkað árið 2015.

Mark Dowding, fjárfestingastjóri hjá BlueBay.

Í bréfi Dowdings til fjárfesta í mars síðastliðnum sagðist hann, eins og upplýst var um í Markaðinum, búast við því að ávöxtunarkrafa íslenskra ríkisskuldabréfa lækkaði um eitt hundrad punkta á næstu tólf mánuðum og að gengi krónunnar styrktist um tíu prósent á sama tíma.

Gengi sú spá eftir gæti fjárfesting í slíkum bréfum mögulega skilað meira en tuttugu prósent ávöxtun á tímabilinu.

Í bréfinu sagðist hann jafnframt telja að sterkari króna myndi á endanum þrýsta verðbólgu niður og gera Seðlabankanum kleift að lækka vexti á það stig sem tíðkast á öðrum þróuðum mörkuðum.

» Sjóðir í stýringu BlueBay Asset Management hófu innreið sína á íslenskan skuldabréfamarkað á árinu 2015.

Um leið gæti bankinn takmarkað áhættuna af því að vaxtamunarviðskipti leiði til bólu myndunar í hagkerfinu.

Í nýjasta bréfi fjárfestingastjórans, dagsettu 1. júlí, segir hann að afnám haftanna skapi mikil tækifæri fyrir fjárfesta, eins og áður var lýst. Seðlabankinn hafi lækkað stýrivexti sína að undanförunu og frekari lækkanir séu líklegar. Jafnframt geti Ísland notið góðs af áhuga þeirra fjárfesta sem taka tillit til svonefndra ESG-þátta – en ESG stendur fyrir umhverfismál, samfélagsmál og stjórnaðhætti – við fjárfestingar sínar. – kj

Meðferð samrunamála hjá SKE

Magnús Þór Kristjánsson
verkefna- og teymisstjóri hjá Samkeppnis-eftirlitinu

Í grein í Markaðnum þann 19. júní sl. gera lögmenirnir Helga Melkorka Óttarsdóttir og Halldór Brynjar Halldórsson meðferð Samkeppniseftirlitsins á samrunamálum og umgjörð um þær rannsóknir að sérstöku umtalsefni. Af greininni verður ráðið að samrunafyrirtæki standi berskjölduð gagnvart viðtækum heimildum Samkeppniseftirlitsins og að lítið hafi upp á sig fyrir fyrirtækin að leita réttar síns brjóti eftirlitið gegn þeim réttindum sem stjórnslög tryggja þeim. Í þessu samhengi fjalla lögmenirnir um heimild 2. mgr. 17. gr. e. samkeppnislaga til þess að taka aftur til skoðunar samruna sem hafa verið ógiltir í kjölfar áfrýjunar vegna formgalla á málsmeðferð.

Ohjálkvæmilegt er að gera athugasemd við þessa framsetningu lögmannanna sem ekki er studd gögnum eða tilvísunum til einstakra dæma. Er hún að tilefnislausu til þess fallin að fæla fyrirtæki frá því að tilkynna Samkeppniseftirlitinu um samruna og halda fram réttindum sínum.

Rannsóknir samrunamála

Rannsókn samrunamála er eitt af meginverkefnum Samkeppniseftirlitsins. Ólíkt flestum öðrum málum fyrir stofnuninni snýr samrunaefnirit ekki að brotum sem hafa átt sér stað heldur að því að vernda samkeppniselega gerð markaða og tryggja þannig möguleikann á virkri samkeppni til framtíðar. Samrunar sem hafa skaðleg áhrif á samkeppni geta skaðað hagsmunir neytenda og almennings með alvarlegum hætti, til að mynda með hækkun verðs. Lögjafinn hefur metið það mikilvægt að hagsmunir almennings séu verndaðir með samrunaefniriti.

Heimild til þess að taka samruna aftur til meðferðar

Framangreindu ákvæði, sem lögmenirnir gera að umtalsefni í grein sinni, var bætt við samkeppnislög á árinu 2008 samhliða því sem reglur um rannsókn samruna voru styrktar og færðar til nánara samræmis við reglur sem gilda í EES/ESB-samkeppnisrétti. Ákvæðið sækir fyrirmynd sína til samrunareglugerðar Evrópusambandsins og gerir sam-

Samkeppniseftirlitið fylgir málsmeðferðarreglum og verklagi sem tryggir réttindi málsaðila miklum mun betur en stjórnslög gera ráð fyrir.

keppnisyfirvöldum mögulegt að taka efnislega afstöðu til samruna sem hafa verið ógiltir vegna galla á málsmeðferð. Í greinargerð með lögnum kemur fram að ákvæðinu er ætlað að tryggja að samrunar sem hafa möguleg skaðleg áhrif á samkeppni fái efnislega umfjöllun.

Samkvæmt ákvæðinu er Sam-

keppniseftirlitinu heimilt, en ekki skylt, að taka mál sem eru ógilt á þessum grundvelli til rannsóknar að nýju. Kjósi eftirlitið að gera það hefur stofnunin 30 virkra daga frest til þess að taka ákvörðun að nýju um hvort rétt sé að hafna eða setja viðkomandi samruna skilyrði. Nauðsynlegt er að á þessu tímabili sé bætt úr þeim annmörkum sem kunna að hafa verið á fyrri málsmeðferð. Í framkvæmd hefur Samkeppniseftirlitið ekki beitt heimildinni og ljóst er að henni myndi aðeins verða beitt í þeim tilvikum þar sem framangreindir hagsmunir sem samkeppnislögum er ætlað að vernda eru í hættu.

Málsaðilar láta reyna á meðferð máls

Í greininni láta lögmenirnir að því liggja að ákvæðið komi í veg fyrir að fyrirtæki telji það þjóna hagsmunum sínum að láta reyna á möguleg brot á málsmeðferðarreglum. Þvert gegn því sem lögmenirnir halda fram hafa samrunaaðilar ídulega haldið því til haga í málalíbúnaði sínum, m.a. fyrir áfrýjunarnefnd samkeppnismála, að Samkeppniseftirlitið hafi

ekki virt málsmeðferðarreglur. Í flestum þessara mála hefur nefndin ekki fallist á athugasemdir við málsmeðferðina, samanber meðal annars úrskurði áfrýjunarnefndar frá 8. mars 2019 í máli Lyfja og heilsu hf., 13. desember 2018 í máli Atlantsolíu ehf. og 16. janúar 2018 í máli Simans hf. en í öllum tilvikum var meðferð eftirlitsins tekin til ítarlegrar umfjöllunar og komist að þeirri niðurstöðu að henni væri ekki ábótavant.

Staðreyndin er sú að Samkeppniseftirlitið fylgir málsmeðferðarreglum og verklagi sem tryggir réttindi málsaðila miklum mun betur en stjórnslög gera ráð fyrir. Þannig gefur Samkeppniseftirlitið út svokallað andmælaskjal í samrunamálum þar sem líkur eru á íhlutun. Í andmælaskjalinu er gerð ítarleg grein fyrir gagnaöflun og annarri meðferð málsins, ásamt því sem eftirlitið gerir grein fyrir frummati sínu í málinu. Þannig hafa málsaðilar tækifæri til að gera ítarlegar athugasemdir við bæði málsmeðferð og efnismat. Þessi samskipti eftirlitsins og málsaðila eru til þess fallin að gera meðferð málsins og þar með niðurstöðuna vandaðri.

Þetta er meginástæðan fyrir því að ekki hefur reynst nauðsynlegt að beita fyrrgreindu varúðarákvæði 2. mgr. 17. gr. e. samkeppnislaga. Ákvæðið er engu að síður mikilvægt til þess að tryggja þá almannahagsmunir að neytendur og viðskiptavinir þurfi ekki um ókomin ár að gjalda fyrir það að samkeppnishindrandi samruni náði fram að ganga vegna mögulegrar niðurstöðu áfrýjunarnefndar eða dómstóla um annmarka á meðferð viðkomandi máls. Engin haldbær rök styðja hins vegar við þá ályktun að varúðarreglan fæli málsaðila frá því að halda fram rétti sínum.

Að síðustu skal áreitta að Samkeppniseftirlitið vill að sjálfsögðu kappkosta með öllum ráðum eins skilvirka og vandaða rannsókn samrunamála og kostur er. Eftirlitið stefnir að því að nýta þá reynslu sem byggst hefur upp á síðustu misserum til þess að bæta enn frekar núgildandi verklag við meðferð samrunamála. Í því sambandi hyggst eftirlitið í haust efna til fundar í fundaröð sinni Samtal um samkeppni þar sem þetta efni verður rætt við ráðgjafa fyrirtækja.

Sterkt og gott samband

Eitt símtal og málið er leyst

Vodafone sinnir tæknilegum þörfum okkar hratt og örugglega

Nánar á vodafone.is/fyrirtæki

Framtíðin er spennandi.

Ertu til?

vodafone
fyrirtæki

FÖNN

Skotsilfur

Fengi falleleinkunn

Leiðtogar Evrópu-sambandsins náðu í gær samkomulagi eftir langt og mikið þref um að tilnefna **Christine Lagarde**, fram-

kvæmdastjóra Alþjóðagjaldeyrissjóðsins, sem næsta bankastjóra Evrópska seðlabankans. Skipanin kann að vekja nokkra athygli og kemur eflaust sumum á óvart enda er Lagarde hvorki hagfræðingur né sérfræðingur í peningamálum. Eitt er víst að Lagarde kæmist ekki í gegnum nálarauga hinnar íslensku hæfnisnefndar um skipan seðlabankastjóra. Miðað við menntun hennar og starfsreynslu fengi hún varla viðtal hjá nefndinni.

Til Kviku

Almar Guðmundsson, fyrrverandi framkvæmdastjóri Samtaka iðnaðarins, er genginn til liðs við Kviku banka í kjölfar kaupa fjárfestingarbankans á GAMMA Capital Management og starfar nú sem sérfræðingur á fyrir-

tækjasviði bankans. Síðustu ár hefur Almar stýrt uppbyggingu Krítar fjármögnunarlausna sem er í eigu sjóðs í stýringu GAMMA en eftir sameiningu Kviku og GAMMA breyttist skipulag innan samstæðunnar þannig að ýmsir starfsmenn færðust á milli félaga.

Misvísandi
hagtölur

Margir klóra sér í höfðinu þessa dagana yfir þeim hagtölum sem hafa verið gefnar út undanfarið en þær þykja gefa fremur misvísandi skilaboð um stöðu hagkerfisins, og þá ekki síst ferðaþjónustunnar, í kjölfar falls WOW air. Á sama tíma og ferðamönnum hefur fækkað og fjöldi gistinatta dregist saman hefur umferð bíla um hringveginn aukist meira í ár en í fyrra og korta-

velta á hvern ferðamann aldrei verð jafn mikil og í mai, eins og **Stefán Broddi Guðjónsson** og kollegar í greiningardeild Arion banka bentu nýverið á. Hagfræðingar landsins ættu að hafa nóg fyrir stafni.

Legó-fjölskyldan eignast Lególand á ný

Kirkbi, fjárfestingafélag Legó-fjölskyldunnar, hefur eignast hlut í Lególandi á nýjan leik en félagið, ásamt sjóði í stýringu Blackstone og kanadíska lífeyrissjóðnum CPPIB, festi í liðinni viku kaup á öllu hlutfé í Merlin Entertainment, sem á meðal annars danska skemmtigarðinn, London Eye og söfnin vinsælu Madame Tussauds. Danska fjölskyldan, sem er aðaleigandi Legó, seldi Lególand árið 2005. NORDICPHOTOS/GETTY

Við borðum víst hagvöxt

Konráð S. Guðjónsson
hagfræðingur
Viðskiptaráðs

Sem betur fer en vonandi ekki ofseint eru Íslendingar ásamt öðrum þjóðum sífellt betur að vakna til vitundar um þann vanda sem mannkyn stendur frammi fyrir vegna loftslagsbreytinga. Hverjum er ljóst að bregðast þarf við og leita leiða til að draga verulega úr losun gróðurhúsalofttegunda með sem hagkvæmustum hætti. Vandinn er stór og eins og þá vill oft verða er tilhneigingin til að leita að blóraböggli. Einn blóraböggullinn er hagvöxtur, sem fljótt á lítið er skiljanlegt því margt í efnahagslífinu leiðir til mengunar. Við nánari athugun er þó afar vanhugsað að skella skuldinni á hagvöxt.

Hagvöxtur er breyting á vergri landsframleiðslu eða landsframleiðslu í daglegu tali. Landsframleiðsla er aftur á móti virði allrar

vöru og þjónustu sem framleidd er innan ákveðins svæðis, oftast á einu ári. Landsframleiðsla er því mælikvarði á hversu miklum mælanlegum verðmætum og afurðum vinna, tækni og fjármagn skila sem við svo njótum með því að kaupa í matinn, hlusta á tónlist, fara til læknis, ferðast og hvað eina. Til að landsframleiðslan aukist þarf annaðhvort (eða bæði) fleiri vinnandi hendur, sem eðli málsins samkvæmt helst mest í hendur við fjölsfjölda, eða framleiðniáukningu. Framleiðnin getur t.d. aukist vegna betri menntunar, hagkvæmari fjárfestinga eða tækniframfara. Þannig er hægt að gera meira fyrir minna. Ef landsframleiðslan aftur á móti minnkar felur það óhjákvæmilega í sér að fólk hefur almennt minna á milli handanna og iðulega atvinnuleysi eins og reynslan sýnir.

Ekki gallalaus mælikvarði

Landsframleiðsla er ekki og átti aldrei að vera endanlegur mælikvarði á lífskjör. Enda eru takmarkanir á því hvað landsframleiðsla mælir og mælingar á landsframleiðslu geta verið gallaðar eins og fjölmörg dæmi um endurskoðun hagtalna bera vitni um. Engu að síður er landsframleiðsla skýr og

samræmanlegur mælikvarði og því afar gagnlegur til að skoða þróun samfélagsins yfir tíma eða í samanburði milli landa. Einnig eru tengsl milli landsframleiðslu á mann og ýmissa mælikvarða á lífsgæði – allt frá langlífi til hamingju. Eitt og sér segir það lítið og meira þarf til en háa landsframleiðslu, en það gefur augaleið að í ríkjum sem búa við háa landsframleiðslu á mann er meira svigrúm til að lifa heilbrigðu og öruggu lífi.

Vegna annmarka landsframleiðslu hafa verið þróaðar aðrar leiðir til að meta lífskjör landa. Vísitala félagslegra framfara (SPI) er einn slíkur mælikvarði. Hann sýnir svart á hvítu tengsl við landsframleiðslu þar sem öll þau ríki sem búa við mestu félagslegu framfarirnar búa við háa landsframleiðslu á mann en þau lönd sem reka lestina búa við lága landsframleiðslu á mann. Sömu sögu má segja um aðra slíka mælikvarða eins og „Better Life Index“.

Meiri hagvöxtur, minni fátækt

Í þessari umræðu virðist líka gleymast að 63% aukningar útblásturs frá 1990, sem Parísarsamkomulagið miðar við, til 2012 kom frá Austur-Asíu og Eyjaálflu – svæðum þar sem mestu efnahagsfram-

farir síðustu ára hafa átt sér stað og hundruð milljóna manna hafa brotist úr fátækt með betra aðgengi að menntun, auknu langlífi, fátíðari ungþarnaðaúða o.s.frv. Í því ljósi virðist andúð á hagvexti vera vegna misskilnings, vanþekkingar eða forréttindablindu sem verður allt að því mannþjandsamleg.

Í staðinn fyrir að horfa á hagvöxt sem vandamál er skynsamlegra að líta á kraft tækniframfara og efnahagslífið sem lausn á þeim gríðarlegu áskorunum sem steðja að. Með því t.d. að nýta betur fjárfestingar og aðföng eins og eldsneyti aukum við hagvöxt og vinnum um leið gegn loftslagsbreytingum. Þá er ágætt að muna að það skapar beinlínis hagvöxt á Íslandi að flytja inn minna eldsneyti. Breytt og umhverfisvænna neyslumynstur þarf að sama skapi ekki að draga úr landsframleiðslu heldur einfaldlega breyta samsetningu hennar.

Margir, helst allir, þurfa að leggja á eitt við að gera hlutina með minni kostnaði fyrir umhverfið þannig að það auki lífsgæði almennings um allan heim. Sem vill svo skemmtilega til að er í anda þess sem hagvöxtur mælir: Hve mikið meira er gert fyrir minni tilkostnað.

Fátt fær stöðvað illa rekin ríkisfyrirtæki

SKOÐUN

Helgi Vífill Júlíusson

BSRB, samtök opinberra starfsmanna, börðust kröftuglega fyrir þá félagsmenn sem starfa hjá Íslandspósti á dögunum þegar mótmælt var einkavæðingu ríkisfyrirtækisins. Í herlúðrunum ómaði gamall, skerandi falskur tónn um mikilvægi ríkisrekstrar á fjölda sviða mannlífsins.

Bjarni Benediktsson fjármála-

ráðherra á hrós skilið fyrir að stíga fram og lýsa yfir áhuga á að selja Íslandspóst. Það getur verið erfitt að víðra hugmyndir sem þessar í ríkisstjórnaðarstarfi við Vinstri græna. Það skiptir nefnilega sköpum að leiðtogar Sjálfstæðisflokksins tali með þessum hætti. Það hreyfir við umræðunni, eins og sést.

Því miður vildi Sigurður Ingi Jóhannsson samgönguráðherra stíga varlega til jarðar. Hann taldi ekki tímabært að ræða sölu á fyrirtækinu og vildi sjá hver árangur af rekstrarumbótum á félaginu yrði.

Birgir Jónsson, nýr forstjóri

Íslandspósts, má eiga það að hann lætur strax til sinja taka. Hans fyrsta verk var að setja prentsmiðjuna Samskipti á sölu.

Það er lýsandi fyrir óráðsíuna hjá ríkispóstinum að hafa keypt illa rekna prentsmiðju á árunum fyrir hrun. Stjórnendurnir virtust ekki átta sig á þeim takmörkum sem ríkisrekstur setur þeim.

Sigurður Ingi þarf að hafa í huga að endurskiptulagning á rekstri Íslandspósts breytir ekki þessu þrennu:

Í fyrsta lagi á ríkið ekki að reka flutningafyrirtæki sem dreifir bréfum, pökkum og stærri sendingum

eins og Íslandspóstur gerir. Hann á ekki að vera í samkeppnisrekstri. Opinberu fé er betur varið í þarfari verkefni.

Í öðru lagi felst vandi Íslandspósts í því að bréfasendingum hefur fækkað með tilkomu internetsins. Ríkið sendir til dæmis ekki skattframtöl í pósti nema nauðbeygt. BSRB-liðar segja að pósthjónusta sé mikilvægur innviður en bréfasendingar eru það ekki lengur. Jafnvel þótt svo væri, geta einka-fyrirtæki geta sinnt þjónustunni með myndarbrag.

Í þriðja lagi er ríkið með einkarétt á bréfasendingum. Pawel Bart-

oszek, forseti borgarstjórnar, vakti athygli á að Ísland væri síðasta EES-ríkið til að afnema þessa einokun.

Framkvæmdastjóri BSRB sagði í grein í Fréttablaðinu í gær að vandi Íslandspósts fælist í skorti á stefnumótun, ekki eignarhaldinu. Í þessu felst rökville. Vegna eignarhaldsins var skortur á stefnumótun. Aðhald hluthafa er með allt öðrum hætti en stjórnmalamanna. Það sem ekki skiptir síður máli er að þegar hefðbundin fyrirtæki ná ekki að fóta sig, líða þau undir lok. En vel rekin fyrirtæki fá að lifa áfram. Fátt fær stöðvað illa rekin ríkisfyrirtæki. Í því liggur vandinn.

**ÖLL SKILRÚM
-30%**

**TN MÖPPUSKÁPAR
OG HIRZLUR**

-30%

**ÖLL FUNDARBORÐ
OG FUNDARSTÓLAR**

-30%

.....
**VALIN SÝNINGAREINTÖK
Á ALLT AÐ 60% AFSLÆTTI**

**PRIMA VÖRULÍANAN
LÆKKAR VARANLEGA UM 50%
ALLT Á AÐ SELJAST, VÖRULÍNA HÆTTIR!**

Hirzlan

SKRIFSTOFUHUÐSGÖGN

Síðumúla 37 Sími: 564-5040 www.hirzlan.is

ÖLLT AÐ 60% AFSLÆTTUR

Stjórnar- maðurinn

Varist vítið

Nú virðist sem þið sé komin í samskipti Bandaríkjanna og Kína, en stórveldin hafa skipst á skotum allt frá því að Donald Trump tók við embætti. Trump hefur til þessa sett verndartolla á hinn ýmsa kínverska varning. Kínverjar kunna þó krók á móti bragði og hafa einkum sett verndartolla á bandarískar landbúnaðarvörur. Þar kom vel á vandan en Trump hefur notið mikils stuðnings meðal bænda í miðríkjunum sem verst verða úti. Málið verður því sífellt erfiðara fyrir Trump nú þegar styttest í kosningar og skýrir það sennilega vinnuhótin við Xi Jinping.

Þetta kalda stríð hefur nú þegar haft talsverð áhrif á alþjóðahagkerfið. Mark Carney, seðlabankastjóri Breta, lét hafa eftir sér í gær að hagkerfi heimsins gæti bedið skipbrot ef haldið yrði áfram á sömu braut. Benti hann á að viðskiptahindranir sem þessar væru í raun einsdæmi. Heimurinn sé mun tengdari en áður og því ljóst að áhrifin geti orðið margföld miðað við það sem þekkt hefur sögulega. Í því samhengi nefndi hann að viðskipti milli Kína og Bandaríkjanna nemi um 2 milljörðum dala á dag. Viðskipti Bandaríkjanna við Sovétríkin sálugu þegar best lét námu sömu upphæð á ársgrundvelli.

Hagfræðingurinn Nouriel Roubini virðist á sama máli, en hann telur merki um að sjálfhnattvæðingin sé að ganga til baka. Slíkt muni valda kreppu áður en langt um líður. Tollastríðið hafi nú þegar valdið samdrætti í fjárfestingum fyrirtækja sem aftur hafi keðjuverkun á framleiðslu og atvinnustig. Alheimskreppa sé óumflýjanleg. Ef Roubini og Carney reynast sannspáir mun allur heimurinn þurfa að súpa seyðið af popúlisma Donalds Trump. Forsetinn höfðaði til lægstu kennda kjósenda í kosningabaráttunni, og reyndi að búa til óvini í hverju horni. Kínverjar, Mexíkóar, innflytjendur og svo mætti áfram telja.

Okkur er vandi á höndum þegar tækifærissinnaðir lýðskrumarar þurfa að fara að efna lofordin. Bretar eru að upplifa það sama í Brexit-lönguvitleysunni, og meira að segja hér á landi er hópur manna sem virðist leynt og ljóst vilja að Ísland dragi sig út úr alþjóðasamstarfi. Vitin eru til að varast þau. Um það bera Brexit og Trump ófagurt vitni. Þá er bara vonandi að við berum gæfu til að koma auga á okkar eigin víti.

Trefjapappírinn skilar hagnaði

Íslenska fyrirtækið sem framleiðir trefjapappírinn Filt, sem meðal annars er ætlaður til munntóbaksnotkunar, hagnaðist um 13 milljónir króna á síðasta ári. VTJ heldur utan um reksturinn en það er í jafnri eigu Vals Hermannssonar, eins af stofnendum Eldum rétt, og Hreins Loftssonar hæstaréttarlögmanns.

Félagið hafði 36 milljóna króna tekjur upp úr sölu á trefjapappírnum á síðasta ári sem þýðir að hlutfall hagnaðar af sölu var 37 prósent. Tekjurnar námu

24 milljónum árið 2017 og hagnaðurinn 7 milljónum. Þá námu eignir félagsins tæplega 20 milljónum króna í lok síðasta árs og eigið féð 14 milljónum.

Skömmu eftir stofnun félagsins árið 2015 sagði einn stofnendanna í viðtali við Viðskiptablaðið að fyrirtækið væri komið með einkaleyfi fyrir hönnunina á Norðurlöndunum. Samkvæmt upplýsingum á heimasíðu fyrirtækisins er íslenski trefjapappírinn í virkri sölu í Svíþjóð og Sviss en auk þess er hann seldur í alþjóðlegri vefverslun fyrir munntóbaksvörur. – tff

27.06.2019

Það hefur lengi verið mín skoðun að þegar búið er að koma lagaumgjörð um þessa starfsemi í betra horf og gera nauðsynlegar breytingar á rekstrinum þá sé ekkert því til fyrirstöðu að ríkið selji [Íslandspóst].

Bjarni Benediktsson
fjármálaráðherra

Verðmæti

Hámarkaðu árangurinn þinn og verðmæti með því að nýta þér fjölbreytta þekkingu og víðtæka reynslu PwC á öllum sviðum rekstrar

Hafðu samband því þinn árangur er mikils virði.

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðisþjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sína við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvalsóllur | Vestmannaeyjar

